

УДК 657.631

Міняйло Вікторія Петрівна

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансового аналізу та аудиту
Державний торговельно-економічний університет*

Miniailo Viktoriia

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of financial Analysis and Audit
State University of Trade and Economics*

ORCID: 0000-0001-5867-7135

Негоденко Вікторія Степанівна

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансового аналізу та аудиту
Державний торговельно-економічний університет*

Nehodenko Viktoria

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of financial Analysis and Audit
State University of Trade and Economics*

ORCID: 0000-0001-6873-2011

Копотієнко Тетяна Юріївна

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансового аналізу та аудиту
Державний торговельно-економічний університет*

Kopotiienko Tetiana

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of financial Analysis and Audit
State University of Trade and Economics*

ORCID: 0000-0001-6107-9937

Овчарик Роман Юрійович

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансового аналізу та аудиту
Державний торговельно-економічний університет*

Ovcharyk Roman

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of financial Analysis and Audit
State University of Trade and Economics*

ORCID: 0000-0001-6536-9712

DOI: 10.25313/2520-2294-2024-1-9618

ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

INTERNAL CONTROL AND ANALYSIS OF THE COMPANY'S CURRENT ASSETS

Анотація. Вступ. Кожен суб'єкт господарювання не залежно від форми власності та організаційної структури, володіє активами, які необхідні для ведення господарської діяльності, які поділяються на оборотні та необоротні. Від правильної оцінки і визнання активів залежить платоспроможність та ліквідність підприємства. На сьогодні залишаються невирішеними

питання теоретичного і практичного характеру забезпечення підприємства оборотними активами з визначенням структури та джерел їх формування, розроблення ефективної системи внутрішнього контролю оборотних активів підприємства.

Мета. дослідження методичних та організаційних аспектів аналізу і внутрішнього контролю оборотних активів підприємства з ціллю їх ефективного використання суб'єктами господарювання.

Матеріали і методи. Теоретичною і методологічною базою дослідження є комплексний підхід до застосування системи загальнонаукових та спеціальних методів пізнання, а саме: індукції та дедукції, синтезу та аналізу, абстрагування, формалізація), методи економічного аналізу (відносних та середніх величин, групування). Матеріалами, які були використані при проведенні наукового дослідження слугували наукові праці з теми дослідження, нормативно-правова та статистична інформація.

Результати. Стаття присвячена актуальним питанням використання оборотних активів підприємства, визначено важливість та необхідність їх аналізу і внутрішнього контролю. Запропоновано систему контролю оборотними активами та охарактеризовано її складові елементи. У статті окреслено процес формування та ефективність використання оборотних активів підприємств в умовах нестабільності господарювання.

Перспективи. В подальших наукових дослідженнях пропонується зосередити увагу на порядку документальному оформленні результатів аналізу та контролю оборотних активів підприємства. Це надасть змогу покращити методику та організацію внутрішнього контролю оборотних активів підприємства.

Ключові слова: оборотні активи, аналіз, контроль, оборотні кошти, оборотний капітал, поточні активи.

Summary. Introduction. Each business entity, regardless of the form of ownership and organizational structure, owns assets that are necessary for conducting business activities, which are divided into current and non-current. The solvency and liquidity of the enterprise depends on the correct assessment and recognition of assets. To date, the issues of the theoretical and practical nature of providing the company with current assets with the definition of the structure and sources of their formation, the development of an effective system of internal control of the company's current assets remain unresolved.

Purpose. Study of methodical and organizational aspects of the analysis and internal control of the current assets of the enterprise with the aim of their effective use by business entities

Materials and methods. The theoretical and methodological basis of the research is a comprehensive approach to the application of the system of general scientific and special methods of cognition, namely: induction and deduction, synthesis and analysis, abstraction, formalization), methods of economic analysis (relative and average values, grouping). The materials that were used in conducting the scientific research were scientific works on the research topic, regulatory and statistical information.

Results. The article is devoted to topical issues of the use of current assets of the enterprise, the importance and necessity of their analysis and internal control is determined. A system of control of current assets is proposed and its constituent elements are characterized. The article outlines the process of formation and efficiency of the use of current assets of enterprises in conditions of economic instability.

Discussion. In further scientific studies, it is proposed to focus attention on the procedure for documenting the results of the analysis and control of the company's current assets. This will make it possible to improve the methodology and organization of internal control of the company's current assets.

Key words: current assets, analysis, control, internal control, working capital, working capital, current assets.

Постановка проблеми. Кожен суб'єкт господарювання не залежно від форми власності та організаційної структури, володіє активами, які необхідні для ведення господарської діяльності, які поділяються на оборотні та необоротні. Від правильної оцінки і визнання активів залежить платоспроможність та ліквідність підприємства.

На сьогодні залишаються невирішеними питання теоретичного і практичного характеру забезпечення підприємства оборотними активами з визначенням структури та джерел їх формування, розроблення ефективної системи контролю оборотних активів підприємства.

Оборотні активи вважаються компонентом майнового комплексу та економічного потенціалу суб'єкта господарювання, стан, рух і ефективність використання якого чинить безпосередній вплив на результативність його діяльності. Відповідно до національної практики вони займають друге по

обсягах місце у ресурсах суб'єктів господарювання після групи основних засобів. Для забезпечення безперешкодної роботи суб'єкта господарювання та його окремих відділів, а також для досягнення сталого розвитку, забезпечення стабільного фінансового стану, збереження високої ділової та ринкової активності необхідно контролювати ефективність використання оборотних активів підприємства [1, с. 409]. Важливим є те, що суб'єкт господарювання повинен забезпечувати таку наявність оборотних активів, їх контроль і використання, щоб оборотних активів вистачало для виготовлення готової продукції, яку потребує ринок. Поняття оборотних активів тісно пов'язане з терміном «оборотний капітал», який увійшов в обіг від англ. «circulating capital», і у зв'язку з широким використанням має синоніми: «оборотні засоби», «оборотні кошти»/»working capital», «поточні активи»/»current capital». Не зважаючи

на синонімічний ряд, термін «оборотні активи» має цілком конкретне визначення, яке трактується як «сукупність грошових коштів, авансованих підприємством для формування матеріальних та нематеріальних ресурсів, які використовуються в межах одного відтворювального циклу або в короткостроковому періоді, що забезпечують безперервний процес виробничо-господарської діяльності та приносять економічну вигоду» [2, с. 104].

Нормативними положеннями НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» визначено поняття «оборотні активи» як «гроші та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи використання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу» [4].

На будь якому підприємстві, яке планує продовжувати свою діяльність в довгостроковому періоді, повинні бути розроблені та інтегровані у внутрішні процеси процедури аналізу, у т.ч. аналізу ефективності використання і процедури контролю оборотними активами. Аналіз показників балансу великих та середніх вітчизняних підприємств, станом на 30.09.2023 року, дає змогу констатувати, що оборотні активи займають частку в 58,7% у загальній структурі всіх активів підприємств, що у вартісному значенні становить 5159197,9 млн. грн (рис. 1).

Найбільший обсяг оборотних активів перебуває у розпорядженні підприємств, які належать до сфери промисловості (2439830,8 млн. грн), торгівлі та ремонту автотранспортних засобів (1544173,1 млн. грн) та професійної, наукової та технічної діяльності (320440,8 млн. грн).

Актуальним на сьогодні є аналіз і контроль оборотними активами для підприємств національної економіки, де на балансі перебуває значна частка оборотних активів (запаси, дебіторська заборгованість, грошові кошти та інше), що безпосередньо ви-

користовуються для виробництва продукції й забезпечення щоденного функціонування підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Роль і значення оборотних активів у структурі балансу підприємства, їх аналіз та контроль розкривалися у наукових працях багатьох дослідників. Для прикладу, І.Бланк, В.Стратійчук [6] досліджували стратегічну карту управління оборотними активами підприємства торгівлі; Л.Пельтек, С.Писаренко [7] вивчали оборотні активи з точки зору методології формування системи управління ними; Н.Дехтяр, О.Дейнека, Т.Черноус [8] досліджували теоретичні аспекти щодо визначення сутності поняття управління оборотними активами підприємства та оцінці процесу управління ними; О.Дробишева [9] приділяла увагу оборотним активам у виробничому процесі підприємства; К.Назарова, М.Нежива [10] досліджували особливості формування фінансових ресурсів, які фінансуються в оборотні активи підприємства та визначали оцінку ефективності їх використання. І.Парасій-Вергуненко, Я.Юрчишин, К.Безверхий, Н.Грищенко, К.Назарова, Н.Приймак [11] запропонували новий методичний підхід до проведення компаративного конкурентного аналізу ефективності та повноти використання ресурсного потенціалу торговельних підприємств. При цьому актуальними залишаються питання аналізу та контролю оборотними активами підприємства, як з практичної так і з теоретичної точки зору.

З огляду на вищевказане, **метою статті** є дослідження методичних та організаційних аспектів аналізу і контролю оборотних активів підприємства з ціллю їх ефективного використання суб'єктами господарювання.

Матеріали і методи. Теоретичною і методологічною базою дослідження є комплексний підхід до застосування системи загальнонаукових та спеціальних методів пізнання, а саме: індукції та дедукції, синтезу та аналізу, абстрагування, формалізація),

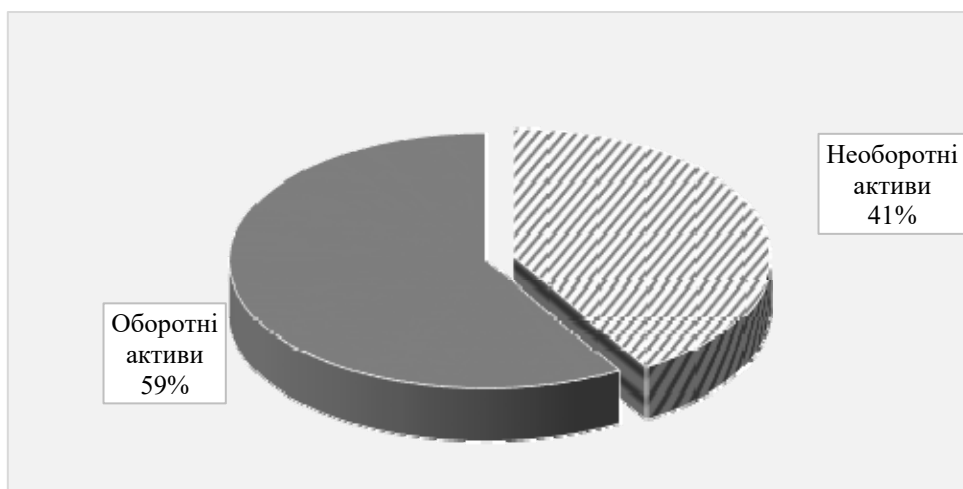

Рис. 1. Структура активів великих та середніх підприємств станом на 30.09.2023 р., млн. грн

Джерело: розроблено авторами на основі [5]

методи економічного аналізу (відносних та середніх величин, групування). Матеріалами, які були використані при проведенні наукового дослідження слугували наукові праці з теми дослідження, нормативно-правова та статистична інформація.

Виклад основного матеріалу. Дослідження обсягу і структури оборотних активів підприємства є одним із ключових завдань їх аналізу та контролю, адже для провадження безперебійної і довгострокової діяльності підприємства необхідно мати достатній обсяг оборотних активів для того, щоб бути спроможним покрити кредиторські зобов'язання і зберегти свою ліквідність та платоспроможність. Для оцінки динаміки обсягу і структури оборотних активів необхідно згрупувати статті активу балансу у окремі специфічні групи за ознакою ліквідності. Особливістю оборотних активів підприємства є те, що вони складають частину майнового потенціалу підприємства та перебувають у постійному русі, здійснюючи кругообіг. По закінченню одного обороту починається інший, де початковою точкою є грошові засоби, а кінцевою — готова продукція суб'єкта господарювання, яка пропонується його клієнтам [9]. У результаті кругообігу оборотних активів, відбувається постійна зміна форм авансованої вартості оборотних активів — з грошової вона перетворюється у товарну, після чого — у виробничу, а в кінцевій точці обороту — у товарну і знову грошову. Аналіз та контроль оборотних активів полягає в пошуку ефективних форм їх фінансування, оптимізації обсягу, удосконаленні структури, забезпеченні прийняттого рівня ліквідності та підвищенні ефективності використання [4, с. 104].

Ефективна діяльність суб'єкта господарювання забезпечується в тому числі завдяки правильно організованій системі контролю оборотними активами, а саме через:

- 1) визначення мети та завдань контролю;
- 2) ідентифікацію суб'єктів та об'єктів контролю;
- 3) процедури оцінки та визнання оборотних активів;

4) визначення методики аналізу та контролю оборотних активів.

Використання на підприємстві якісно злагодженої системи контролю допоможе істотно підвищити ефективність процесу управління оборотними активами. Метою системи контролю оборотних активів є сприяння управлінському персоналу підприємства у досягненні тактичних завдань і стратегічних цілей шляхом ідентифікації та усунення відхилень і помилок у виробничих та супутніх процесах в частині встановлення відповідності ресурсних витрат й результатів діяльності цілям та інтересам інвесторів, власників та іншим особам. До завдань контролю можна віднести: встановлення ефективності використання оборотних активів; попередження можливих фактів неефективного використання оборотних активів, у т.ч. через нецільове їх використання — псування, розкрадання; контроль за дотриманням нормативних значень ефективного використання наявних ресурсів.

До суб'єктів контролю можна віднести власника, керівника, внутрішнього аудитора, бухгалтера, які здійснюють контрольні дії стосовно об'єктів контролю: процесів використання оборотних активів, їх груп, показників ефективності тощо. Суб'єктам господарювання необхідно будувати систему контролю як чітку послідовність дій, за допомогою яких можна буде виявити недоліки в системі управління, оборотними активами зокрема. До прикладу, контроль оборотних активів може охоплювати на чотири різних рівні. Вони виділяються залежно від суб'єкта контролю та періодичності (рис. 2).

Якщо на першому рівні працівники повинні здійснювати контроль безперервно, особливо у частині справності обладнання, правильності її роботи, наявності необхідних матеріалів і т.д., то на третьому рівні контроль здійснюється переважно щомісячно (тобто довші проміжки часу). Контроль третього рівня може бути тематичним та вибірко-вим. Іноді з метою проведення контролю з боку роботодавця залучається зовнішній аудитор або експерт (4 рівень).

1 рівень. Поточний контроль – контроль на робочих місцях працівниками складу, відділу, що мають безпосередній доступ до оборотних активів (самоконтроль).

2 рівень. Оперативний контроль, що проводиться керівниками складу, відділу.

3 рівень. Періодичний контроль, що проводиться роботодавцем – керівником підприємства, службою внутрішнього контролю, бухгалтером.

4 рівень. Зовнішній контроль, що здійснюється аудиторами, експертами.

Рис. 2. Рівні системи контролю оборотних активів залежно від суб'єкту, який здійснює контрольні заходи
Джерело: розроблено авторами

Визнання є першим кроком в контролі оборотних активів, адже дана дія полягає у зарахуванні об'єкта обліку до складу оборотних активів та визначає його як власність суб'єкта господарювання. Порядок оцінки вартості оборотних активів визначений для окремих видів активів у стандартах бухгалтерського обліку. При цьому порядок оцінки стану та якості використання оборотних активів, що використовуються в процесі їх контролю, визначається підприємством самостійно на основі численних існуючих показників оцінки стану оборотних активів.

При визначенні контрольних та аналітичних процедур особливу увагу варто звернути на методику аналізу оборотних активів, під час якої використовуються методи статистики, і обмежується роль факторного аналізу як інструменту виявлення величини впливу змін у обсягах і структурі оборотних активів, швидкості їх обороту та такі показники фінансового стану, як платоспроможність, ліквідність, фінансова стійкість, ділова активність. Побудова рядів динаміки дає можливість вивчити зміни у структурі оборотних активів протягом періоду, але не дає можливості прослідкувати зміну фінансового стану за рахунок впливу змін у структурі оборотного капіталу.

При аналізі оборотних активів варто досліджувати фінансові показники, будуючи балансові рівняння, які показують значимість окремих співвідношень і є більш корисними для роботи, ніж самі «сухі» цифри. Аналіз за допомогою балансових рівнянь дає орієнтири і ключові рішення при визначенні можливих шляхів до покращання господарської діяльності. Балансові рівняння, за допомогою яких будується фінансова модель аналізу оборотних активів, слід поділити на три найбільш важливі категорії.

1. Балансові рівняння, за допомогою яких визначається ліквідність. В сучасних ринкових умовах на підприємствах є відсутнім чітке розмежування «вид активу — відповідне джерело покриття». Проте, при здійсненні контролю оборотних активів важливої ролі набуває аналіз взаємозв'язків і співвідношень між обсягом і структурою оборотних активів з однієї сторони та величиною і структурою поточних пасивів з іншої. Аналіз таких взаємозв'язків дає можливість визначити відповідні джерела фінансування оборотних активів і забезпечити, таким чином, умови фінансової стійкості та ліквідності підприємства. Тому проведення аналізу і формування фінансової політики щодо контролю оборотними активами полягає не тільки у визначенні обсягів для кожного виду оборотних активів, а також і у тому, як ці оборотні активи будуть фінансуватися.

Аналіз обсягів і структури оборотних активів повинен забезпечувати пошук компромісу між ризиком втрати ліквідності та ефективністю роботи. У рамках аналізу ліквідності необхідно встановлювати взаємо-

зв'язок між рівнем оборотних активів та прибутком з метою оцінки стабільності господарської діяльності.

2. Балансові рівняння, за допомогою яких оцінюється рентабельність. При аналізі показників рентабельності виробничих і фінансових ресурсів більшу увагу слід приділяти питанням факторного аналізу впливу оборотності окремих елементів оборотних активів на прибутковість та встановленню взаємозв'язку між рентабельністю продажу товарів та оборотністю активів. Тому що ефект, досягнутий у результаті прискорення оборотності, у першу чергу відображається у збільшенні випуску продукції без додаткового залучення фінансових ресурсів.

3. Балансові рівняння, за допомогою яких оцінюється якість використання оборотних активів і визначається їх продуктивність. Аналіз оборотності і оцінка ефективності використання оборотних активів є завершальним етапом аналізу, який сприяє підготовці і обґрунтуванню прийнятих управлінських рішень щодо фінансування оборотних активів і передбачає пошук резервів підвищення ефективності їх використання.

При плануванні потреби в оборотних активах необхідно не тільки враховувати результати їх аналізу за попередній період, але й очікуваний ринковий попит на виготовлену продукцію, тобто слід прогнозувати очікуваний обсяг збуту [12, с. 23]. У відповідності з прогнозом збуту визначають в які оборотні активи і в якому обсязі направляти інвестиції, а також через який період часу необхідно знайти нові джерела фінансування. Важливу роль в системі планів грає виробнича програма підприємства (план випуску продукції), яка є стержнем всього планування операційної діяльності.

Розрахунок потреби в оборотних активах здійснюється шляхом використання відповідних методів нормування: аналітичного, коефіцієнтного, прямого розрахунку, кумулятивного та елективного [9, с. 236].

До складових аналізу оборотних активів можна віднести [13, с. 47]:

1. Забезпечення і підтримування оптимальної кількості ресурсів, необхідних для реалізації стратегічного плану організації, доведення загальної суми щорічних витрат на утримання запасів до мінімуму за умови ефективного їх використання.

Для формування оптимального обсягу запасів поряд з експертними застосовують статистичні методи, які базуються на кількісній ретроспективній інформації. До таких методів належать:

- оборотно-вартісний (ABC) аналіз, який дозволяє класифікувати ресурси підприємства за ступенем їх важливості;
- варіаційний (XYZ) аналіз, що передбачає оцінку значимості запасів у залежності від частоти споживання;
- QRS-аналіз запасів, що розділяє запаси та їх постачальників на три групи, на основі обсягу необхідних капіталовкладень.

На практиці для мінімізації витрат з обслуговування запасів зазвичай використовують модель Уїлсона, що припускає розділення запасів на категорії, виходячи з їх вартості, обсягу і частоти витрачання; прогнозують інфляційні витрати на формування запасів та інфляційного прибутку, приділяють значну увагу управлінню витратами зберігання, складування, утилізації невикористаних запасів, напівфабрикатів та тому подібне.

2. Аналіз коштів у розрахунках, завданням якого є оцінка реального стану дебіторської заборгованості, тобто оцінка вірогідності безнадійних боргів, яка ведеться окремо по групах дебіторської заборгованості. При управлінні дебіторською заборгованістю необхідно контролювати стан розрахунків з покупцями за простроченою заборгованістю; орієнтуватися на більше число покупців, щоб понизити ризик несплати одним або декількома крупними покупцями; стежити за співвідношенням дебіторської і кредиторської заборгованості; надавати знижки при достроковій оплаті тощо.

3. Аналіз грошових коштів та їх еквівалентів, найважливішим моментом якого є розрахунок мінімально необхідної суми грошових активів. Його пропонується будувати на плануванні грошового потоку за поточними господарськими операціями і обсягом витрачання активів по них в майбутньому періоді.

В основу цих підходів покладено класифікацію оборотних активів, згідно з якою вони можуть бути постійним та змінним. Тому в процесі аналізу активів слід встановлювати його сезонну складову, яка виражається різницею між максимальною та мінімальною потребою в ньому протягом року. Характер формування оборотних активів пов'язаний із обранням довгострокових або короткострокових джерел фінансування постійної та змінної його частини.

Внутрішній контроль оборотних активів — це організований підприємством процес перевірки виконання всіх управлінських рішень у сфері формування та використання оборотного капіталу з метою реалізації розробленої стратегії розвитку підприємства [14, с. 238]. Для того, щоб бути ефективним, контроль повинен мати певні важливі властивості. Йому слід бути стратегічно спрямованим, орієнтованим на кінцеві результати, бути економічним, оперативним, своєчасним і постійним. Методика контролю використання оборотних активів повинна забезпечувати ефективне використання оборотних активів та їх окремих компонентів шляхом застосування різноманітних методичних прийомів та контрольних процедур.

За допомогою прийомів фактичного та документального контролю можна встановити достовірність здійснених операцій з оборотними активами. Наприклад, за допомогою методів інвентаризації, перевірки та обстеження можна встановити фактичну наявність, стан оборотних активів, правильності ведення їх обліку, його відповідність прийнятій об-

ліковій політиці і вимогам нормативних документів. Ефективність використання оборотних активів підприємства можливо контролювати шляхом [15]:

- 1) підвищення рентабельності оборотних активів, що визначається як відношення прибутку від звичайної діяльності до оборотного капіталу;
- 2) забезпечення необхідного рівня ліквідності активів та поточної платоспроможності підприємства. Хоч усі види оборотних активів, в тому чи іншому ступені є ліквідними, загальний рівень їх ліквідності повинен забезпечувати необхідний рівень платоспроможності підприємства по поточних фінансових зобов'язаннях. З цією метою з урахуванням обсягу і графіка платіжного обороту підприємства повинна бути визначена частка капіталу у високоліквідній формі (тобто у формі прямих засобів платежу і їх резервів у формі короткострокових фінансових вкладень) [14, с. 47];
- 3) забезпечення фінансової стійкості. Залежно від специфіки діяльності підприємства оборотний капітал (оборотні активи) може бути сформований як повністю за рахунок власних коштів, так із застосуванням залучених фінансових ресурсів. Практика формування оборотного капіталу повністю за рахунок власних фінансових ресурсів, з одного боку, свідчить про високий рівень фінансової незалежності підприємства, з іншого — може виступати свідченням нераціональної грошово-кредитної політики підприємства [16, с. 157].

Результати аналізу дають змогу визначити загальний рівень ефективності управління оборотними активами підприємства та виявити основні напрями його підвищення в майбутньому періоді. Запропоновані підходи до аналізу та контролю оборотними активами дозволяють визначити ефективність їх використання, забезпечити виробництво оборотними активами у необхідних обсягах і структурі та контролювати ефективність формування та використання капіталу підприємства.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Результати проведених досліджень дали можливість сформулювати економічну сутність оборотних активів та визначити особливості їх аналізу і контролю за ними. Встановлено, що аналіз і контроль оборотних активів є важливою частиною забезпечення ефективної діяльності підприємств, оскільки від правильності визначення потреби в оборотних активах, ефективності їх використання залежить виконання запланованих показників динаміки виробництва і реалізації продукції, стійкість фінансового стану підприємств, їх кредитоспроможність та інвестиційна привабливість.

В подальших наукових дослідженнях пропонується зосередити увагу на порядку документального оформленні результатів аналізу та контролю оборотних активів підприємства. Це надасть змогу покращити методика та організацію внутрішнього контролю оборотних активів підприємства.

Література

1. Хохлов М. П., Щербань О. Д., Крилова М. А. Поняття оборотних активів підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2019. № 31. С. 409–414.
2. Кустрич Л. О. Підвищення рівня управління оборотним капіталом. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2010. № 3. С. 103–106.
3. Єрмак С. О. Концептуальні основи ефективного управління оборотним капіталом на підприємствах роздрібно торгівлі побутовим обладнанням. *Вісник Донецького університету економіки та права*. 2008. № 1–2. С. 76–83.
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 15.12.2023).
5. Необоротні та оборотні активи, власний капітал та зобов'язання великих та середніх підприємств за видами економічної діяльності станом на 30 вересня 2023 року. *Держстат України: вебсайт*. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2022/fin/fin_new/arh_noa_ved_23u.htm (дата звернення: 28.01.2024).
6. Бланк І., Стратійчук В. Стратегічна карта управління оборотними активами підприємства торгівлі. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2021. № 2. С. 53–67.
7. Пельтек Л. В., Писаренко С. М. Методологічні аспекти формування системи управління оборотними активами підприємства. *Вісник Запорізького національного університету*. 2010. № 1(5). С. 43–49.
8. Дехтяр Н. А., Дейнека О. В., Черноус Т. М. Управління оборотними активами підприємства. *Економіка та суспільство*. 2017. № 8. С. 572–578.
9. Дробишева О. О. Роль оборотних засобів у виробничому процесі підприємства. *Економіка та управління підприємствами*. 2016. Вип. 2(02). С. 19–24.
10. Назарова К. О., Нежива М. О. Аналіз та контроль ефективності використання фінансових ресурсів підприємства. *Бізнес Інформ*. 2017. № 5. С. 216–220.
11. Парасій-Вергуненко І., Юрчишин Я., Безверхий К., Грищенко Н., Назарова К., Приймак Н. Компаративний аналіз ефективності та повноти використання ресурсного потенціалу торговельних підприємств: методичні аспекти. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. № 4(51). С. 245–260. doi: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.4.51.2023.409>.
12. Пархоменко О. П. Концепція формування та використання оборотного капіталу промислового підприємства. *Наук. пр. Нац. ун-ту харч. технологій*. 2010. № 36. С. 21–25.
13. Пархоменко О. П. Система управління оборотним капіталом промислового підприємства. *Торгівля і ринок України*. 2009. Т. 2, Вип. 28. С. 232–240.
14. Пельтек Л. В., Писаренко С. М. Методологічні аспекти формування системи управління оборотними активами підприємства. *Вісник Запорізького національного університету*. 2010. № 1(5). С. 43–49.
15. Чубка О. М., Рудницька О. М. Оцінка методів управління оборотним капіталом промислових підприємств. *Проблеми економіки та управління*. 2009. № 640. С. 440–445.
16. Ламанов С. В. Система завдань управління оборотним капіталом підприємства. *Управління розвитком*. 2011. № 1 (98). С. 155–158.

References

1. Khokhlov M. P., Shcherban O. D., Krylova M. A. Poniattia oborotnykh aktyviv pidprijemstva. *Infrastruktura rynku*. 2019. № 31. S. 409–414.
2. Kustrich L. O. Pidvyshchennia rivnia upravlinnia oborotnym kapitalom. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*. 2010. № 3. S.103–106.
3. Iermak S. O. Kontseptualni osnovy efektyvnoho upravlinnia oborotnym kapitalom na pidprijemstvakh rozdribnoi torhivli pobutovym obladdanniam. *Visnyk Donetskoho universytetu ekonomiky ta prava*. 2008. № 1–2. S. 76–83.
4. Natsionalne polozhennia (standart) bukhgalterskoho obliku 1 «Zahalni vymohy do finansovoi zvitnosti»: Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.
5. Neoborotni ta oborotni aktyvy, vlasnyi kapital ta zoboviazannia velykykh ta serednykh pidprijemstv za vydamy ekonomichnoi diialnosti stanom na 30 veresnia 2023 roku. *Derzhstat Ukrainy: vebсайт*. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2022/fin/fin_new/arh_noa_ved_23u.htm.
6. Blank I., Stratiichuk V. Stratehichna karta upravlinnia oborotnymy aktyvamy pidprijemstva torhivli. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu*. 2021. № 2. S. 53–67.
7. Peltek L. V., Pysarenko S. M. Metodolohichni aspekty formuvannia systemy upravlinnia oborotnymy aktyvamy pidprijemstva. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu*. 2010. № 1(5). S. 43–49.
8. Dekhtiar N. A., Deineka O. V., Chernous T. M. Upravlinnia oborotnymy aktyvamy pidprijemstva. *Ekonomika ta suspilstvo*. 2017. № 8. S. 572–578.
9. Drobysheva O. O. Rol oborotnykh zasobiv u vyrobnychomu protsesi pidprijemstva. *Ekonomika ta upravlinnia pidprijemstvamy*. 2016. Vyp. 2(02). S.19–24.

10. Nazarova K. O., Nezhyva M. O. Analiz ta kontrol efektyvnosti vykorystannia finansovykh resursiv pidpriemstva. *Biznes Inform.* 2017. № 5. С. 216–220.
11. Parasii-Verhunencko I., Yurchyshyn Ya., Bezverkhyi K., Hryshchenko N., Nazarova K., Pryimak N. Komparatyvnyi analiz efektyvnosti ta povnoty vykorystannia resursnoho potentsialu torhovelnykh pidpriemstv: metodychni aspekty. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice.* 2023. № 4(51). S. 245–260. doi: <https://doi.org/10.55643/fcaptop.4.51.2023.409>.
12. Parkhomenko O. P. Kontsepsiia formuvannia ta vykorystannia oborotnoho kapitalu promyslovoho pidpriemstva. *Nauk. pr. Nats. un-tu kharch. tekhnolohii.* 2010. № 36. S. 21–25.
13. Parkhomenko O. P. Systema upravlinnia oborotnym kapitalom promyslovoho pidpriemstva. *Torhivlia i rynok Ukrainy.* 2009. T. 2, Vyp. 28. S. 232–240.
14. Peltek L. V., Pysarenko S. M. Metodolohichni aspekty formuvannia systemy upravlinnia oborotnymy aktyvamy pidpriemstva. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu.* 2010. № 1(5). S. 43–49.
15. Chubka O. M., Rudnytska O. M. Otsinka metodiv upravlinnia oborotnym kapitalom promyslovykh pidpriemstv. *Problemy ekonomiky ta upravlinnia.* 2009. № 640. S. 440–445.
16. Lamanov S. V. Systema zavdan upravlinnia oborotnym kapitalom pidpriemstva. *Upravlinnia rozvytkom.* 2011. № 1 (98). S. 155–158.